

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фінансів та обліку
Андрій КІЗИМА
« 30 » 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
« 30 » 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій
Святослав ПИТЕЛЬ
« 30 » 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«ПРОЄКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ»

ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма: «Фінанси»

Кафедра фінансів ім. С. І. Юрія

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен (семестр)
Денна	3	5	46	44	5	12	103	210	5
Заочна	3	5,6	8	8	-	-	194	210	6

30.10.2024

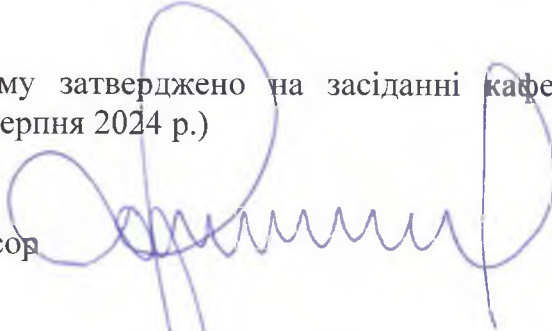
Тернопіль – 2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Фінанси» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 9 від 15.06.2022 р.).

Робочу програму склав професор кафедри фінансів ім. С. І. Юрія, д-р екон. наук, професор Володимир ГОРИН

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри фінансів ім. С. І. Юрія (протокол №1 від 26 серпня 2024 р.)

Завідувач кафедри,
д-р екон. наук, професор

Андрій КРИСОВАТИЙ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (протокол № 1 від 30.08.2024 р.).

Голова групи
забезпечення спеціальності,
д-р екон. наук, професор

Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОПШ

Зоряна ЛОБОДИНА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Проектне фінансування»

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ПРОЄКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ»

Дисципліна – Проектне фінансування	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 7	Галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни – блок обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки (НОРМАТИВНА) Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки: <i>Денна – третій</i> <i>Заочна – третій</i> Семестр: <i>Денна – п'ятий</i> <i>Заочна – п'ятий, шостий</i>
Кількість змістовних модулів – 2	Освітньо-професійна програма «Фінанси»	Лекції: <i>Денна – 46 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 44 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 210	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна – 103 год.</i> <i>Заочна – 198 год.</i> Тренінг: <i>Денна – 12 год.</i> <i>Заочна – немає</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 5 год.</i> <i>Заочна – немає</i>
Тижневих годин – 14 год., з них аудиторних – 6 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОЄКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ»

2.1. Мета вивчення дисципліни. В умовах ринкових відносин важливою умовою розвитку економіки є забезпеченість економічних агентів необхідним обсягом фінансових ресурсів. Зважаючи на перманентний дефіцит бюджетних ресурсів, ускладнення умов функціонування корпоративного сектору економіки питання ефективного використання обмежених коштів через використання прогресивних управлінських технологій має першочергове значення. У сфері публічного управління та в корпоративному секторі зростає затребуваність у фахівцях, що володіють азами застосування проектного підходу до вирішення завдань розвитку, знаннями і навиками із залучення фінансових ресурсів з різних джерел для фінансування інвестиційних проектів, узгодження цих проектів із стратегічними пріоритетами розвитку на усіх рівнях публічного та корпоративного управління. Від професійних якостей цих фахівців залежить ефективність залучення ресурсів для втілення інвестиційних проектів розвитку територіальних громад, суб'єктів господарювання корпоративного сектору, а отже, можливість їх реалізації на практиці.

Метою викладання дисципліни «Проектне фінансування» є формування теоретичних знань та набуття практичних навичок застосування проектного підходу при фінансуванні проектів розвитку в корпоративному та публічному секторі економіки. Вивчення дисципліни сприятиме формуванню у студентів знань та навиків пошуку фінансових ресурсів для реалізації

проектів розвитку, розуміння загальних принципів підготовки проектів на отримання фінансування, вибору найбільш прийнятних форм та методів залучення фінансування, співпраці з донорами, управління фінансуванням та оцінювання ризиків у процесі реалізації проектів розвитку.

Предмет дисципліни – теоретичні засади та практичні аспекти застосування проектного підходу при фінансуванні проектів розвитку в корпоративному та публічному секторі економіки.

2.2. Опис результатів, досягнення яких забезпечує вивчення дисципліни:

Завдання лекційних занять полягає в отриманні знань про:

– основні засади та можливості застосування проектного підходу у фінансуванні сталого розвитку, види та принципи проектного фінансування; сутність та специфіку проектів розвитку, сфер їхньої реалізації;

– нормативно-правову базу і організаційне забезпечення застосування проектного підходу при реалізації проектів розвитку на рівні регіонів, громад, суб'єктів господарювання; організаційні аспекти участі фінансових установ, МФО у фінансуванні проектів розвитку, роль механізму міжмуніципального співробітництва у фінансуванні проектів розвитку територіальних громад;

– джерела, форми та методи залучення й використання фінансових ресурсів для реалізації проектів розвитку;

– специфіку застосування інструментів кредитування, лізингу, ендавменту, краудфандингу, концесії при фінансуванні проектів розвитку; особливості фінансування проектів розвитку за програмами міжнародної технічної допомоги, із залученням ресурсів МФО, боргових інструментів;

– зв'язок між публічною політикою, стратегічним плануванням розвитку та фінансуванням проектів розвитку, переваги застосування принципу прозорості при розробці й реалізації проектів розвитку; процедуру валідації як спосіб забезпечення прозорості й інклюзивності проектів розвитку;

– порядок розробки проектно-кошторисної документації, техніко-економічного обґрунтування проектів розвитку;

– зміст та інструментарій управління проектом розвитку в ході його реалізації.

Завдання практичних занять полягає в отриманні вмінь та навичок:

– оцінювання суспільних проблем та потреб для розробки проектів розвитку, пошуку шляхів вирішення проблем;

– визначення мети та завдань проекту розвитку, застосування методів SMART-аналізу, «дерева проблем-дерева цілей», WBS та діаграми Гантта для функціонального та часового планування проекту розвитку;

– опису життєвого циклу проекту, оцінювання стейкхолдерів, ідентифікації екзо- та ендогенних чинників проекту розвитку;

– пошуку джерел фінансування проектів, оцінювання грантових конкурсів;

– визначення ризиків реалізації проекту, методів їхнього зниження; визначення напрямів та способів забезпечення сталості проекту розвитку; оцінювання ефективності проектів сталого розвитку;

– складання бюджету проекту, підготовки проектної заявки на залучення фінансування проекту розвитку;

– організації виконанням проекту розвитку, формування проектної команди, розподілу функцій та відповідальності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

Спеціальні компетентності	
СК12	Здатність розуміти особливості організації та механізм проектного фінансування соціально-економічного розвитку регіонів і територіальних громад, аналізувати його результати
СК13	Здатність застосовувати новітні форми та інструменти залучення і використання фінансових ресурсів для реалізації проектів розвитку регіонів і територіальних громад на засадах транспарентності

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення курсу «Проектне фінансування» базується на знаннях, отриманих при вивченні таких фундаментальних дисциплін «Теорія фінансів», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економіка підприємства», «Міжнародна економіка», «Господарське право».

2.5. Результати навчання

ПРН24	Розуміти особливості організації та механізм проектного фінансування соціально-економічного розвитку регіонів і територіальних громад, аналізувати його результати
ПРН25	Застосовувати новітні форми та інструменти залучення і використання фінансових ресурсів для реалізації проектів розвитку регіонів і територіальних громад на засадах транспарентності

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОЄКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ»

Змістовний модуль 1 «Інституційно-теоретичні засади проєктного фінансування»

Тема 1 Концептуальні основи проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку

Концепція сталого розвитку та її вплив на фінансову систему. Базові концепти та принципи сталого розвитку. Економічний, соціальний, екологічний аспекти сталого розвитку. Фінансові ресурси, задіяні у фінансуванні сталого розвитку та їх класифікація. Соціалізація фінансів. Поняття «зелених» фінансів. Корпоративна соціальна відповідальність.

Основні засади та можливості застосування проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку. Зміст та специфіка проєктів сталого розвитку, сфери їх реалізації. Світовий досвід фінансування проєктів розвитку та перспективи його запозичення.

Тема 2 Теоретичні засади проєктного фінансування

Передумови розвитку проєктної форми фінансування. Сутність та основні ознаки проєкту. Відмінність проєкту від програми та плану. Цільова спрямованість проєктних рішень. Класифікація проєктів за різними ознаками.

Сутність, істотні ознаки проєктного фінансування. Класифікаційні ознаки та форми організації проєктного фінансування. Суб'єкти проєктного фінансування та види контрактів. Поняття проєктної компанії та її переваги в організації проєкту. схема організації проєктного фінансування за участі проєктної компанії. Поняття об'єкту проєктного фінансування та його особливості у публічному секторі економіки.

Принципи проєктного фінансування: підвищеної ризикованості, покриття боргу, аналізу ринку, обмеження відповідальності клієнта, фінансової забезпеченості, гарантування інвестицій.

Види проєктного фінансування. Особливості корпоративного фінансування та його джерела. Кредитне фінансування, фінансування на основі лізингу. Паралельне та синдиковане фінансування, послідовне фінансування. Види пільгового проєктного фінансування (з частковим регресом, з повним регресом), їх особливості та сфери застосування.

Сучасний стан і перспективи розвитку проєктного фінансування в Україні.

Тема 3 Джерела та методи проєктного фінансування

Джерела, форми та методи залучення й використання фінансових ресурсів для реалізації проєктів розвитку. Глобальна та національна система фінансування сталого розвитку. Самофінансування проєктів розвитку: переваги і недоліки. Акціонування як метод фінансування проєктів. Участь фінансових установ у проєктному фінансуванні. Лізинг та його різновиди при фінансуванні проєктів. Роль публічних фінансів у фінансуванні проєктів розвитку. Особливості реалізації проєктного фінансування в рамках фінансово-промислових груп.

Пошук фінансування проєктів сталого розвитку. Міжнародне фінансування проєктів сталого розвитку та вирішення глобальних екологічних проблем. Офіційна допомога розвитку ООН. Програми міжнародної технічної допомоги. Глобальний екологічний фонд. Зелений кліматичний фонд. Особливості фінансування проєктів розвитку за програмами міжнародної технічної допомоги, із залученням боргових інструментів. Суверенні фонди добробуту, їх роль у фінансуванні проєктів розвитку.

Грантове фінансування проєктів. Поняття «гранту» відповідно до чинного законодавства України. Класифікація грантів. Грантодавчі установи. Пошук гранту. Характеристика грантових конкурсів. Інтернет-ресурси, інститути, наукові центри як інформаційні джерела на пошук грантів.

Тема 4

Публічне фінансування проєктів розвитку

Нормативне та організаційне забезпечення застосування проєктного підходу при реалізації проєктів розвитку в публічному секторі економіки. Державна стратегія регіонального розвитку та План заходів її реалізації, їх вплив на фінансування проєктів розвитку. Політика Національного банку України щодо розвитку сталого проєктного фінансування на період до 2025 року.

Бюджетні ресурси як джерело фінансування проєктів розвитку. Необхідність, призначення і нормативно-правова база діяльності Державного фонду регіонального розвитку. Обсяги фінансування ДФРР та порядок їх розподілу у розрізі регіонів. Форма інвестиційної програми та проєкту регіонального розвитку, який може реалізовуватись за рахунок коштів ДФРР та порядок її заповнення. Принципи та основні помилки формулювання змісту, мети і завдань проєкту, розрахунку бюджету. Порядок оцінювання відповідності вимогам законодавства програм та проєктів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватись за рахунок коштів ДФРР.

Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури ОТГ: нормативно-правове забезпечення та напрями спрямування. Порядок формування та затвердження проєктів, які можуть реалізовуватись за рахунок субвенції на розвиток інфраструктури ОТГ. Правила та проблеми підготовки проєктних заявок на фінансування за рахунок коштів субвенції.

Партиципаторний бюджет як механізм реалізації проєктів розвитку на рівні громад. Схеми організації функціонування партиципаторного бюджету. Проблема інклюзії, територіальної концентрації, фінансової участі у практиці партиципаторного бюджету, шляхи її вирішення.

Облігації державної позики як джерело фінансування проєктів розвитку. Муніципальні облігації. Міжмуніципальне співробітництво як механізм проєктного фінансування на регіональному рівні.

Тема 5

Банківське проєктне фінансування

Проєктне фінансування як спеціалізований вид банківської діяльності. Види банківського проєктного фінансування. Вплив чинника ризику на види проєктного банківського фінансування. Андеррайтинг в проєктному фінансуванні.

Правила банківського кредитування проєктів. Якість кредитних позик та її забезпечення. Критичні, неякісні, сумнівні кредити. Форми регулювання банківської діяльності.

Кредитна політика і кредитний портфель банку. Елементи кредитної політики та їх характеристика. Абсолютні та відносні структурні показники кредитного портфелю банку.

Істотні умови банківського проєктного фінансування: граничний розмір кредиту, граничний строк кредиту, рівень кредитної ставки, валюта кредиту, умови амортизації основної суми боргу, форми забезпечення.

Кредитний аналіз позичальника. Система фінансових показників і коефіцієнтів аналізу кредитоспроможності позичальника. Кредитний скоринг фізичної особи, яка реалізує проєкт.

Основні підходи і методи визначення відсоткової ставки за проєктним кредитуванням. Метод встановлення відсоткової ставки за кредитом за принципом «вартість плюс» (вартість +). Модель цінового лідерства. Ставка «кеп».

Амортизація боргу та порядок її здійснення. Розрахунок суми амортизації боргу.

Тема 6

Особливості організації окремих форм та видів проєктного фінансування

Особливості проєктного фінансування за участю венчурного капіталу. Фінансово-кредитні важелі стимулювання залучення капіталу в інноваційну сферу. Торговельне фінансування. Фінансування франчайзингових проєктів. Фінансування соціальних проєктів. Фінансування девелоперських проєктів.

Інструменти кредитування проєктів розвитку, використання лізингу, концесії при фінансуванні проєктів розвитку. Фінансування проєктів фінансово-промисловими групами.

Тема 7

Інноваційні механізми проєктного фінансування

Інноваційні форми та види проєктного фінансування. Зелені (соціально відповідальні) інвестиції. Зелені облігації. Роль ЕСКО-фінансування у реалізації проєктів. Іпотечне фінансування та кредитування. Іпотечні цінні папери та їх роль у фінансуванні житлових проєктів. Імпакт-інвестування у фінансуванні проєктів розвитку.

ДПП як форма організації проєктного фінансування.

Механізми громадського фінансування проєктів, їх правове забезпечення. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» як інструмент правового регулювання фінансування проєктів. Ендавмент-фонди як інструмент фінансування проєктів розвитку у сфері освіти. Краудфандинг та мікрокредитування, їх перспективи у проєктному фінансуванні. Види краудфандингу: частковий, кредитування між фізичними особами; із передбачуваною вигодою, благодійне фінансування. Публічний збір благодійних пожертв через благодійні телекомунікаційні повідомлення. Правовий базис краудфандингу. Система краудфандингу, її складові. Краудсорсинг як квазіфінансовий механізм фінансування проєктів розвитку.

Тема 8

Міжнародні механізми проєктного фінансування

Фінансування проєктів групою Світового банку. Міжнародна асоціація розвитку (МАР). Міжнародна фінансова корпорація (МФК). Багатобічне агентство по інвестиційним гарантіям (БАГІ). Міжнародний центр врегулювання спірних питань щодо інвестицій (МЦВСПІ). Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Кредитні продукти МБРР. Бізнес-модель МБРР. Міжнародні регіональні банки розвитку (МРБР). Організація фінансування проєктів ЄБРР. Європейський банк реконструкції та розвитку. Європейська спільнота. Європейські донори. Фонди мультидонорів. Європейський інвестиційний банк (ЄІБ). Специфіка проєктного фінансування міжнародними регіональними банками розвитку. Східноєвропейський фонд енергетичної ефективності та спільного захисту навколишнього середовища. Чорноморський банк торгівлі та розвитку. Міжамериканський, Африканський та Азіатський банк розвитку. Фінансування проєктів за участю експортно-кредитних агентств (ЕКА). Інституційні форми та продукти ЕКА.

Особливості фінансування проєктів за рахунок коштів ЄС. Європейський інвестиційний банк у фінансуванні проєктів розвитку. Європейські структурні та інвестиційні фонди. Проєктні кредити. Посередницькі кредити ЄС.

Проєктне фінансування за участі європейських структурних та інвестиційних фондів: венчурне фінансування, мікрофінансування, прямі та портфельні інвестиції, структурне фінансування, гарантії, проєктні облігації, гранти. Міжнародні програми фінансування допомоги ЄС в Україні. Моніторинг проєктів, що фінансуються за кошти фондів ЄС. Моніторинговий візит.

Змістовний модуль 2

Практичні аспекти проектного фінансування

Тема 9

Ініціювання та передінвестиційні дослідження

у проектному фінансуванні

Оцінювання суспільних проблем та потреб для розробки проектів розвитку, розробка шляхів вирішення проблем. Зв'язок між публічною політикою, стратегічним плануванням та фінансуванням проектів розвитку. Цілі сталого розвитку та необхідність їхньої інтеграції до управління публічними й корпоративними фінансами. Імплементация проектного підходу в бюджетну практику. Переваги застосування принципу транспарентності при розробці й реалізації проектів розвитку.

Формування інвестиційного задуму, розробка обґрунтування інвестицій у проект розвитку. Поняття життєвого циклу проекту та його фази: передінвестиційна, інвестиційна, експлуатаційна, їх основна спрямованість. Характеристика основних фаз проекту. Аналіз зацікавлених сторін та бенефіціарів. Оцінювання життєздатності проекту. Поняття середовища проекту, методичні підходи до оцінювання екзо- та ендогенних чинників розробки та реалізації проекту розвитку.

Попереднє обґрунтування інвестиційної привабливості проекту. Паспорт інвестиційного проекту. Бізнес-план інвестиційного проекту та характеристика його основних розділів. Технічний, інституційний, екологічний, соціальний, фінансовий аналіз проекту розвитку. Проектно-кошторисна документація, техніко-економічне обґрунтування проекту розвитку. Загальний порядок розробки, узгодження і затвердження ТЕО. Основні розділи ТЕО.

Тема 10

Методичні засади розробки проектів розвитку

Методика розробки проекту розвитку. Постановка проблеми, мета та завдання проекту розвитку. SMART-аналіз проекту розвитку. Застосування методу «дерева проблем-дерева цілей» для деталізації проекту розвитку. План реалізації проекту. WBS (ієрархічна декомпозиція робіт проекту), правила та особливості її побудови. Діаграма Гантта та інші методи часового планування проекту розвитку. Валідація як інструмент забезпечення транспарентності й інклюзивності розробки проекту розвитку.

Пошук потенційних джерел фінансування проекту розвитку. Характеристика грантових конкурсів та їх особливості. Урядові, суспільні, приватні, корпоративні донори. Інформаційні джерела грантрайтингу. Складання бюджету проекту, підготовки проектної заявки на залучення фінансування. Ключові правила планування витрат проекту розвитку, основні помилки складання бюджету проекту.

Тема 11

Управління фінансуванням проектів розвитку

в процесі їх реалізації

Розуміння змісту управління проектом розвитку в процесі його реалізації. Провідні та забезпечувальні функції управління проектом сталого розвитку.

Організаційні засади управління проектами розвитку в публічному секторі. Поняття проектного офісу. Типи проектних офісів у публічному секторі, їхні завдання та сфера відповідальності. Форми створення проектних офісів в органах публічної влади. Аутсорсинг, аутстафінг.

Організація управління виконанням проєкту, формування проєктної команди, розподіл функцій та відповідальності. OBS (організаційна структура проєкту) та правила її побудови. Підходи до формування команди проєкту розвитку. RAM (матриця відповідальності).

Схеми взаємодії суб'єктів в процесі реалізації проєкту. Особливості правового регулювання договірних відносин в проєктному фінансуванні. Порядок укладання договорів. Основні види договорів, які укладаються в процесі реалізації проєктів Підрядні тендери та контакти на виконання проєктів сталого розвитку. Порядок прийомки виконаних робіт та готових об'єктів та його основні стадії (етапи). Перспективи концесійних проєктів в Україні, особливості їхнього фінансування.

Тема 12

Управління ризиками проєктного фінансування та оцінювання його ефективності

Проєктна діяльність як сфера високоризикових операцій. Види ризиків, що виникають на різних стадіях життєвого циклу проєкту. Класифікація проєктних ризиків. Систематичні та несистематичні ризики проєкту розвитку. Методи оцінювання ризиків реальних проєктів. Процедура експертного аналізу ризику. Аналіз ризику методом побудови дерева рішень. Особливості застосування кумулятивного методу в процесі оцінювання ризику проєкту розвитку.

Метод чутливості реагування, особливості його застосування в проєктному аналізі для оцінювання ризику. Основні етапи аналізу чутливості реагування. Визначення пофакторної еластичності проєкту. Оцінка критичних значень змінних проєкту. Побудова матриці перевірочних процедур для змінних проєкту. Недоліки та обмеженість аналізу чутливості.

Метод сценаріїв та особливості його застосування. Прогнозування оптимістичного та песимістичного сценаріїв за проєктом та визначення критерію ефективності проєкту з урахуванням ймовірності настання визначеного сценарію проєкту. Характеристика методу імітаційного моделювання (методу Монте-Карло). Порядок проведення аналізу ризику за методом Монте-Карло.

Особливості управління ризиками проєктів розвитку. Основні принципи та інструменти управління ризиками проєкту: інструменти запобігання та контролю ризиків; інструменти страхування ризиків; інструменти поглинання ризиків. Особливості розподілу ризику між учасниками проєкту.

Поняття сталості проєкту розвитку, його види та способи забезпечення. Методичний інструментарій для оцінювання ефективності проєктів розвитку.

**4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОЄКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ»
(денна форма навчання)**

№ за/п	ТЕМА	Кількість годин					Контрольні заходи (год.)
		Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самост. робота студентів (год.)	Індивід. робота студентів (год.)	Тренінг	
Змістовий модуль 1. Інституційно-теоретичні засади проєктного фінансування							
1.	Концептуальні основи проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку	4	2	6	–	6	тести, питання
2.	Теоретичні засади проєктного фінансування	4	2	8	–		тести, питання
3.	Джерела та методи проєктного фінансування	2	2	6	–		тести, питання
4.	Публічне фінансування проєктів розвитку	4	2	8	–		тести, питання
5.	Банківське проєктне фінансування	4	4	8	–		тести, питання
6.	Особливості організації окремих форм та видів проєктного фінансування	4	4	8	–		тести, питання
7.	Інноваційні механізми проєктного фінансування	4	4	10	–		тести, питання
8.	Міжнародні механізми проєктного фінансування	4	4	10	–		тести, питання
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти проєктного фінансування							
9.	Ініціювання та передінвестиційні дослідження у проєктному фінансуванні	4	6	11	2	6	тести, практичні завдання
10.	Методичні засади розробки проєктів розвитку	4	6	12	2		тести, практичні завдання
11.	Управління фінансуванням проєктів розвитку в процесі їх реалізації	4	4	8	1		тести, практичні завдання
12.	Управління ризиками проєктного фінансування та оцінювання його ефективності	4	4	8	–		тести, практичні завдання
Разом		46	44	103	5	12	

**СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОЄКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ»
(заочна форма навчання)**

№ за/п	ТЕМА	Кількість годин				Контрольні заходи (год.)
		Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самост. робота студентів (год.)	Індивід. робота студентів (год.)	
1.	Концептуальні основи проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку	4	2	16	–	–
2.	Теоретичні засади проєктного фінансування	4	2	16	–	–
3.	Джерела та методи проєктного фінансування	2	2	14	–	–
4.	Публічне фінансування проєктів розвитку	4	2	16	–	–
5.	Банківське проєктне фінансування	4	2	16	–	–
6.	Особливості організації окремих форм та видів проєктного фінансування	4	2	16	–	–
7.	Інноваційні механізми проєктного фінансування	4	2	16	–	–
8.	Міжнародні механізми проєктного фінансування	4	2	16	–	–
9.	Ініціювання та передінвестиційні дослідження у проєктному фінансуванні	4	4	20	–	–
10.	Методичні засади розробки проєктів розвитку	4	4	20	–	–
11.	Управління фінансуванням проєктів розвитку в процесі їх реалізації	4	2	16	–	–
12.	Управління ризиками проєктного фінансування та оцінювання його ефективності	4	2	16	–	–
Разом		8	4	198	–	

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття з дисципліни «Проектне фінансування» покликані розкрити студентам особливості застосування проектного підходу при фінансуванні розвитку; організаційно-методичні аспекти розробки проектів розвитку, пошуку джерел їх фінансування; правила складання апікаційної форми на залучення ресурсів та підходи до планування бюджету проекту розвитку; ведення документації за проектом. В рамках практичних занять студенти також здобудуть навички ідентифікації та опису суспільної проблеми та її конвертації у проект розвитку, пошуку джерел його фінансування; розробки мети, завдань та плану реалізації власного проекту розвитку, складання його бюджету та показників виконання; навички написання та презентації проектних заявок на отримання фінансування.

Змістовий модуль 1.

Інституційно-теоретичні засади проектного фінансування

Заняття 1 (2 год.)

Концептуальні основи проектного підходу у фінансуванні сталого розвитку

Мета: здобуття знань про концепцію сталого розвитку, особливості розробки і фінансування проектів розвитку у публічному й корпоративному секторі; розуміння ключових світових тенденцій соціалізації та екологізації фінансів, особливостей застосування проектного підходу у фінансуванні сталого розвитку; засвоєння прогресивного зарубіжного досвіду фінансування проектів розвитку.

Питання для обговорення:

1. Концепція сталого розвитку та її вплив на фінансову систему. Базові концепти та принципи сталого розвитку.
2. Соціалізація фінансів. Поняття «зелених» фінансів. Корпоративна соціальна відповідальність.
3. Ресурси фінансування сталого розвитку та їх класифікація.
4. Застосування проектного підходу у фінансуванні сталого розвитку.
5. Світовий досвід фінансування проектів розвитку.

Заняття 2 (2 год.)

Теоретичні засади проектного фінансування

Мета: здобуття знань про сутність та істотні ознаки проектного фінансування, його види та форми організації; розуміння принципів проектного фінансування; розуміння специфіки діяльності проектної компанії, її переваг в організації проекту; здобуття щодо особливостей кредитного, лізингового фінансування, паралельного та послідовного фінансування, пільгового проектного фінансування.

Питання для обговорення:

1. Поняття проекту та його основні ознаки. Класифікація проектів.
2. Сутність та форми організації проектного фінансування.
3. Принципи проектного фінансування.
4. Види проектного фінансування та їх особливості.
5. Сучасний стан проектного фінансування в умовах війни.

Заняття 3 (2 год.)

Джерела та методи проектного фінансування

Мета: здобуття знань про джерела проектного фінансування, критерії їх відбору та оцінювання; особливості фінансування проектів розвитку за рахунок ресурсів системи публічних фінансів, власних коштів суб'єктів господарювання, міжнародних організацій, грантових програм; розуміння специфіки грантових конкурсів; отримання навиків пошуку та оцінювання потенційного донора.

Питання для обговорення:

1. Джерела, форми та методи залучення й використання фінансових ресурсів для реалізації проектів розвитку.
2. Суверенні фонди добробуту як джерело проектного фінансування.
3. Методи та форми самофінансування проектів розвитку.
4. Участь фінансових установ у проектному фінансуванні.
5. Міжнародне фінансування проектів розвитку. Програми міжнародної технічної допомоги. Глобальний екологічний фонд.
6. Поняття та види грантів. Призначення гранту. Грантодавчі установи.
7. Пошук гранту. Характеристика грантових конкурсів. інтернет-ресурси, інститути, наукові центри як інформаційні джерела пошуку грантів.

Заняття 4-5 (4 год.)

Публічне фінансування проектів розвитку

Мета: здобуття знань про особливості проектного фінансування за рахунок коштів системи публічних фінансів; специфіку проектів, які можуть реалізовуватись за рахунок ресурсів ДФРР та інвестиційних субвенцій; переваги й проблемні моменти використання муніципальних облігацій для фінансування проектів розвитку.

Питання для обговорення:

1. Бюджетні ресурси як джерело фінансування проектів розвитку.
2. Нормативне та організаційне забезпечення фінансування проектів сталого розвитку. Державна стратегія регіонального розвитку та План заходів її реалізації.
3. Особливості реалізації проектів розвитку за рахунок коштів ДФРР. Порядок оцінювання програм та проектів розвитку для фінансування з ДФРР.
4. Особливості проектів, які претендують на фінансування за рахунок інвестиційних субвенцій. Субвенція на підтримку розвитку територіальних громад. Субвенція на реалізацію проектів у рамках Програми з відновлення України.
5. Партиципаторний бюджет як механізм реалізації проектів розвитку.
6. Облігації державної позики як джерело ресурсів для проектного фінансування.
7. Міжмуніципальне співробітництво як механізм фінансування проектів сталого розвитку на регіональному рівні.

Заняття 6-7 (4 год.)

Банківське проектне фінансування

Мета: здобуття знань про особливості проектного фінансування за участі банків; розуміння правил банківського проектного фінансування, його істотних умов; отримання навиків здійснення кредитного аналізу позичальника, визначення відсоткової ставки за проектним кредитуванням; розуміння порядку проведення амортизації боргу за проектним кредитуванням.

Питання для обговорення:

1. Проектне фінансування як спеціалізований вид банківської діяльності. Види банківського проектного фінансування.
2. Правила банківського кредитування проектів. Якість кредитних позик.

3. Кредитна політика і кредитний портфель банку.
4. Істотні умови банківського проектного фінансування.
5. Кредитний аналіз позичальника.
6. Підходи і методи визначення відсоткової ставки за проектним кредитуванням.
7. Амортизація боргу та порядок її здійснення.

Заняття 8-9 (4 год.)

Особливості організації окремих форм та видів проектного фінансування

Мета: здобуття знань про особливості організації окремих видів проектного фінансування, їхні переваги та недоліки; розуміння специфіки застосування венчурного фінансування, торговельного фінансування, фінансування франчайзингових проектів; розуміння специфіки соціальних та девелоперських проектів, фінансування проектів фінансово-промисловими групами.

Питання для обговорення:

1. Венчурне проектне фінансування.
2. Торговельне фінансування.
3. Фінансування франчайзингових проектів.
4. Фінансування соціальних проектів.
5. Фінансування девелоперських проектів.
6. Інструменти кредитування проектів розвитку, використання лізингу, концесії при фінансуванні проектів розвитку.
7. Фінансування проектів фінансово-промисловими групами.

Заняття 10-11 (4 год.)

Інноваційні механізми проектного фінансування

Мета: здобуття знань про інноваційні механізми проектного фінансування, їхні переваги та недоліки; розуміння специфіки застосування ендавменту, краудфандингу, ЕКСО-фінансування, ДПП, зелених облігацій, концесії та інших інструментів проектного фінансування для реалізації проектів у публічному секторі економіки.

Питання для обговорення:

1. Інноваційні форми та види проектного фінансування.
2. Сучасні інструменти фінансування проектів розвитку. ЕКСО-фінансування, імпаکت-інвестування. Зелені облігації. Концесійне фінансування.
3. Державно-приватне партнерство як метод проектного фінансування.
4. Ендавмент-фонд як джерело фінансування проектів розвитку у соціальній сфері.
5. Краудфандинг та мікрокредитування, їх перспективи у проектному фінансуванні.

Заняття 12-13 (4 год.)

Міжнародні механізми проектного фінансування

Мета: здобуття знань про особливості проектного фінансування за участі міжнародних фінансових інституцій та міжнародних організацій; особливості організації проектного фінансування міжнародними регіональними банками розвитку, інвестиційних та структурних фондів ЄС, програм міжнародної фінансової допомоги.

Питання для обговорення:

1. Фінансування проектів групою Світового банку.
2. Організація фінансування проектів ЄБРР.
3. Організація проектного фінансування міжнародними регіональними банками розвитку.
4. Фінансування проектів за участю експортно-кредитних агентств (ЕКА).
5. Європейський інвестиційний банк у фінансуванні проектів розвитку.

6. Проектне фінансування за участі європейських структурних та інвестиційних фондів.
7. Міжнародні програми фінансової допомоги Європейського Союзу в Україні.
8. Моніторинг проектів, що фінансуються за кошти фондів ЄС.

Змістовний модуль 2. Практичні аспекти проектного фінансування

Заняття 14-16 (6 год.) Ініціювання та передінвестиційні дослідження у проектному фінансуванні

Мета: здобуття знань про організаційно-методичні засади розробки проектів у публічному секторі; отримання навиків конвертації ідентифікованої проблеми у проект розвитку, розробки його основних параметрів.

Питання для обговорення:

1. Взаємозв'язок між політикою, стратегічним плануванням і управлінням проектами. Цілі сталого розвитку у фінансуванні проектів розвитку.
2. Технології розробки проекту сталого розвитку. Передпроектна стадія. Визначення проблем, конверсія проблеми у проект сталого розвитку.
3. Концепція та карта проекту. Життєвий цикл проекту. Інтеграція проекту.
4. Визначення цільової групи проекту. Матриця оцінювання стейкхолдерів.
5. Середовище проекту розвитку.
6. Обґрунтування інвестиційної привабливості проекту. Технічний, інституційний, екологічний, соціальний, фінансовий аналіз проекту.
7. Проектно-кошторисна документація, техніко-економічне обґрунтування проекту.

Заняття 17-19 (6 год.) Методичні засади розробки проектів розвитку

Мета: здобуття знань про практичні аспекти розробки проекту та підготовки проектної заявки на залучення фінансування. Отримання навиків визначення мети та завдань проекту розвитку, його деталізації; навиків пошуку та оцінювання джерел фінансування, складання бюджету проекту розвитку.

Питання для обговорення:

1. Поняття мети та завдань проекту. SMART-аналіз проекту сталого розвитку.
2. Дерево проблем та Дерево цілей. Визначення методів та етапів досягнення мети і завдань проекту, очікуваних результатів.
3. Інструменти оцінки проектів: система SMART, NAOMIE, метод MoSCoW.
4. Складання плану реалізації проекту. WBS (ієрархічна декомпозиція робіт проекту). Діаграма Гантта.
5. Визначення ресурсів проекту та зацікавлених сторін.
6. Логічна схема проекту. Часові рамки проекту. План реалізації.
7. Поняття бюджету проекту та принципи його розробки. Типові помилки при складанні бюджету.
8. Звітність про виконання проекту, її види.

Заняття 20-21 (4 год.)
Управління фінансуванням проєктів розвитку
в процесі їх реалізації

Мета: здобуття знань про основні аспекти організації управління проєктом розвитку в процесі його фінансування. Здобуття навиків формування проєктної команди, розподілу обов'язків та відповідності у процесі реалізації проєкту розвитку.

Питання для обговорення:

1. Зміст та функції управління проєктом розвитку в процесі його реалізації.
2. Організаційні засади управління проєктами розвитку в публічному секторі. Поняття проєктного офісу. Аутсорсинг, аутстафінг.
3. Організація управління виконанням проєкту. Проєктна команда. OBS (організаційна структура проєкту). RAM (матриця відповідальності).
4. Взаємодія суб'єктів в процесі реалізації проєкту. Особливості регулювання договірних відносин у фінансуванні проєктів розвитку.
5. Концесія у фінансуванні проєктів розвитку в Україні.

Заняття 22-23 (4 год.)
Управління ризиками проєктного фінансування
та оцінювання його ефективності

Мета: здобуття знань про ризики, які супроводжують проєкти на різних етапах їх фінансування, методи їх ідентифікації та управління. Здобуття навиків застосування методів оцінювання ризиків реалізації проєктів, оцінки ефективності проєкту та забезпечення його сталості.

Питання для обговорення:

1. Ризики фінансування проєктів, їх класифікація та способи ідентифікації.
2. Методи оцінювання ризиків проєктів.
3. Особливості управління ризиками проєктів.
4. Поняття сталості проєкту, його види та способи забезпечення.
5. Оцінювання ефективності проєктів.

6. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Мета тренінгу з дисципліни «Проєктне фінансування» – сформувати у студентів критичне мислення для пропонування професійних рішень щодо розробки проєктів сталого розвитку, пошуку й залучення джерел їхнього фінансування. Успішне проходження тренінгу сприяє посиленню практичної спрямованості у підготовці фахівців за ступенем вищої освіти «магістр».

Проведення тренінгу дозволяє:

- забезпечити засвоєння теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Проєктне фінансування»;
- розвинути навички пропонування обґрунтованих рішень, використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань і змістовного інтерпретування отриманих результатів.

Організація і порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина. Актуалізація теми тренінгового заняття та структуризація процесу його проведення. Ознайомлення студентів з метою тренінгу, його завданнями, процедурою проведення, очікуваними результатами. Представлення програми тренінгу.

2. Організаційна частина. Встановлення правил проведення тренінгу, формування робочих груп студентів, визначення завдань та розподіл ролей. Забезпечення учасників тренінгу роздатковими матеріалами (зразки листа заявки, розрахунку бюджету проєкту, схеми застосування методик дерева цілей, дерева проблем, SMART-аналізу та ін.).

3. Практична частина. Виконання тренінгових завдань у групах із використанням базових та інноваційних методів проведення тренінгу за визначеною темою (проблемою). Підготовка презентаційних матеріалів за результатами виконання тренінгового завдання.

4. Підведення підсумків. Презентація практичної роботи в групах. Обговорення результатів виконання завдань, груповий аналіз недоліків кожної із команд щодо формулювання концептуальної ідеї проекту, обґрунтування її мети, завдань та результатів, оцінювання стейкхолдерів, складання бюджету та підготовки презентації. Обмін думками з проблематики теми тренінгу, оцінка результативності роботи в групах та досягнення поставлених цілей тренінгу.

Тематика тренінгу

Розробка командами власного проекту сталого розвитку, обґрунтування джерел фінансування, підготовка проектної заявки та її публічна презентація.

Алгоритм виконання:

Комплексне завдання 1. Розробити власний проект розвитку для залучення фінансування:

- провести експрес-опитування цільової аудиторії, виявити актуальну суспільну проблему;
- провести аналіз проблеми з використанням методики дерева проблем;
- сформулювати назву, мету та завдання проекту із застосуванням методики дерева цілей;
- провести аналіз проекту за методиками SMART або NAOMIE;
- оцінити стейкхолдерів проекту, проаналізувати можливості їх включення у проект.

Комплексне завдання 2. Скласти план реалізації та бюджет проекту розвитку. Розрахунки провести у табличній формі, для планування витрат за проектом використовувати відкриті джерела інформації (ціни на товари і послуги, ставки орендної плати, розміри оплати праці та ін.). Розробити кількісні та якісні показники оцінювання результатів проекту. Оцінити сталість проекту розвитку. Описати ризики та можливості реалізації проекту після завершення фінансування.

Комплексне завдання 3. Скласти проектну заявку із заповненням усіх елементів аплікаційної форми. Підготувати презентацію розробленого проекту.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента (СРС) – це діяльність, яку студенти виконують самостійно за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі. Самостійна робота спрямована на більш глибоке ознайомлення студентом з проблемами, які розглядаються навчальним курсом «Проектне фінансування», набуття умінь самостійного мислення і самоконтролю. Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються такі види самостійної роботи:

- науково-дослідницька робота щодо підготовки реферату, аналітичної доповіді, наукового есе, проекту, презентації за підсумками опрацювання навчальної та наукової фахової літератури, чинного законодавства;
- творча робота щодо вироблення концепції проекту розвитку та її деталізації, оцінювання стейкхолдерів, коротко- і довгострокових результатів реалізації, пошуку джерел фінансування та започаткування діалогу з донором.

Завдання самостійної роботи базуються на основних темах дисципліни та мають на меті забезпечити більш глибоке й повне засвоєння теоретичного матеріалу, оволодіння навиками застосування набутих теоретичних знань щодо розробки проектів сталого розвитку, пошуку джерел їх фінансування, підготовки документації на отримання фінансування.

Завдання для самостійної роботи:

Комплексне завдання 1

Підготувати наукову роботу (реферат, наукову доповідь, есе, аналітичну доповідь, проект) на вибір із запропонованого переліку. Вимоги до виконання завдання: обсяг матеріалу – 5-6 сторінок; висвітлення зв'язку обраної теми наукової роботи з реалізацією цілей сталого розвитку країни; логічний, аргументований виклад матеріалу; використання аналітичного та ілюстративного матеріалу (таблиці, схеми, діаграми, графіки); розкриття власної позиції з проблемних питань наукової роботи, обґрунтування висновків та узагальнень.

Комплексне завдання 2

Виконання цієї частини самостійної роботи ґрунтується на застосуванні кейс-методу і передбачає пошук студентом потенційного донора проекту розвитку, а також підготовку звернення до донора з обґрунтуванням переваг його участі у фінансуванні проекту.

Послідовність виконання:

1. Сформулювати концептуальну ідею проекту розвитку, охарактеризувати його стейкхолдерів, довгострокові та поточні вигоди від його реалізації.

2. Провести моніторинг ЗМІ та інших відкритих джерел інформації для пошуку потенційних донорів обраного проекту розвитку. Визначити 3-х ймовірних суб'єктів, які могли б виступити спонсором проекту та обґрунтувати, яким чином обрана тематика проекту може їх зацікавити, які вигоди вони від цього матимуть та в яких обсягах можна залучити кошти.

3. Підготувати лист звернення до кожного із обраних донорів для отримання фінансування проекту розвитку.

Перелік тем

для комплексного завдання 1 самостійної роботи

№ з/п	Тематика
1	Сутність фандрайзингу, його роль у фінансуванні проектів сталого розвитку (підготувати реферат)
2	Концепція сталого розвитку (підготувати наукову доповідь)
3	«Зелені» фінанси (підготувати наукову доповідь)
4	Глобальний тренд соціалізації фінансів (підготувати есе)
5	Корпоративна соціальна відповідальність в Україні (підготувати аналітичну доповідь)
6	Фінансування проектів сталого розвитку у країнах ринкової економіки (підготувати наукову доповідь)
7	Світовий рейтинг благодійності (підготувати есе)
8	Нормативно-правове забезпечення фінансування проектів сталого розвитку в Україні (підготувати реферат)
9	Державна стратегія регіонального розвитку та План заходів її реалізації (підготувати реферат)
10	Політика Національного банку України щодо розвитку сталого фінансування (підготувати аналітичну доповідь)
11	Роль банківського сектору у фінансуванні проектів сталого розвитку (підготувати аналітичну доповідь)
12	Європейський інвестиційний банк у фінансуванні проектів сталого розвитку (підготувати реферат)
13	Субвенція на формування інфраструктури як джерело ресурсів для реалізації проектів сталого розвитку (підготувати аналітичну доповідь)
14	Міжмуніципальне співробітництво як механізм фінансування проектів сталого розвитку (підготувати есе)

15	Глобальна та національна система фінансування сталого розвитку (підготувати реферат)
16	Програми міжнародної технічної допомоги у фінансуванні проектів сталого розвитку в Україні (підготувати аналітичну доповідь)
17	Зелений кліматичний фонд (підготувати есе)
18	Порівняльна характеристика зеленого (соціально відповідального) інвестування в Україні та окремих країнах Європи (підготувати аналітичну доповідь)
19	Перспективи застосування механізму імпаکت-інвестування у фінансуванні проектів сталого розвитку (підготувати реферат)
20	Використання ЕСКО-фінансування у реалізації проектів розвитку в Україні (підготувати аналітичну доповідь)
21	Зелені облігації як інструмент фінансування проектів розвитку (підготувати реферат)
22	Краудфандингові платформи та їх роль у фінансуванні проектів сталого розвитку (підготувати аналітичну доповідь)
23	Ендавмент-фонди як інструмент інклюзивного фінансування проектів розвитку закладів соціальної сфери (підготувати есе)
24	Суспільна потреби та проекти розвитку: діалектика залежності (підготувати реферат)
25	Публічна політика, стратегічне планування та фінансуванням проектів сталого розвитку (підготувати проект)
26	Імплементация проектного підходу в бюджетну практику (підготувати реферат)
27	Бенефіціари проекту сталого розвитку (підготувати проект)
28	Застосування SMART-аналізу в підготовці проекту сталого розвитку (підготувати презентацію)
29	Методи часового планування проектів сталого розвитку (підготувати реферат)
30	Грант як інструмент фінансування проекту сталого розвитку (підготувати есе)
31	Характеристика грантових конкурсів та їх особливості (підготувати презентацію)
32	Інформаційні джерела грантрайтингу (підготувати реферат)
33	Ключові правила планування витрат проекту сталого розвитку (підготувати реферат)
34	Технології розробки та реалізації проекту розвитку (підготувати реферат)
35	Методичні підходи до складання заявки на отримання фінансування (підготувати презентацію)
36	Команда проекту розвитку та підходи до її формування (підготувати презентацію)
37	Схеми взаємодії суб'єктів в процесі реалізації проекту (підготувати проект)
38	Організація управління проектами розвитку в публічному секторі. Проектний офіс. (підготувати презентацію)
39	Перспективи концесії у реалізації проектів розвитку в Україні (підготувати наукову доповідь)
40	Проектна діяльність як сфера високоризикових операцій (підготувати наукову доповідь)
41	Методи оцінювання ризиків проектів розвитку (підготувати реферат)
42	Метод сценарного моделювання та особливості його застосування (підготувати реферат)
43	Управління ризиками проектів сталого розвитку (підготувати проект)
44	Сталість проектів розвитку та методи її забезпечення (підготувати есе)
45	Дискусійні питання оцінювання ефективності проектів сталого розвитку (підготувати наукову доповідь)

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, реферування,

презентація результатів самостійної роботи, підготовка і презентація наукових/аналітичних доповідей, есе.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

В процесі вивчення дисципліни «Проектне фінансування» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

Поточні форми оцінювання:

- індивідуальне усне опитування, індивідуальне письмове опитування;
- презентації результатів виконаних завдань.

Проміжні форми оцінювання:

- залікове модульне тестування;
- колоквіум;
- оцінювання результатів самостійної роботи студента.

Підсумкова форма оцінювання:

- екзамен.

10. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Проектне фінансування» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; результати модульного контролю; оцінювання результатів самостійної роботи; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, військовий стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Проектне фінансування» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне опитування	Модульний контроль 1	Поточне опитування	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
50%	50%	50%	50%	100%	100%	100%
Оцінка визначається як середнє арифметичне за відповідь на кожному практичному занятті, теми	Підсумкове тестування (20 тестів по 5 балів за кожен тест) за темами Змістового модуля 1 у	Оцінка визначається як середнє арифметичне за відповідь на кожному практичному занятті, теми	Колоквіум за темами навчального курсу, відповідь оцінюється індивідуально за шкалою від	Завдання (3 завдання по 30% від підсумку, кожне оцінюється індивідуально за шкалою від	Завдання 1 – 40% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів; Завдання 2 –	Теоретичні питання (2 питання по 30% від підсумку, кожне оцінюється індивідуально

1-8), відповіді оцінюються індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів	системі Moodle	9-12), відповіді оцінюються індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів	1 до 100 балів	1 до 100 балів; Активність під час проведення тренінгу – 10% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 10 балів.	60% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів	за шкалою від 1 до 100 балів); Практичне завдання – 30% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів; Тести – 10% від підсумку (10 тестів по 10 балів за кожен тест)
---	----------------	--	----------------	--	---	---

Форми і критерії оцінювання

При оцінюванні роботи студента при складанні форм контролю за кожен компонент виставляється оцінка у діапазоні 1-100 балів з наступною інтерпретацією:

Поточне опитування під час заняття:

90-100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань.

75-89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

65-74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

60-64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Модульний контроль 1:

Підсумкове тестування:

20 тестів, правильна відповідь на кожен із яких оцінюється у 5 балів.

Модульний контроль 2:

Колоквіум:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

65–74 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

60–65 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань.

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань.

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань.

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

1-59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань.

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань.

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань.

1-59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Екзамен – вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється за виконані студентом завдання. Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, правильна відповідь на кожен із яких оцінюється у 10 балів.

практичного завдання: 1 завдання, за вирішення якого студент може отримати оцінку в діапазоні:

90–100 балів – демонструє знання і розуміння теми, викладає матеріал у логічній послідовності, показує уміння аналізувати і узагальнювати практичний матеріал та високий рівень теоретичної підготовки, виявляє творчий підхід до виконання завдання.

75–89 балів – у достатньому обсязі демонструє знання і розуміння теми, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але допускається незначних помилок у формулюванні понять, обґрунтуванні висновків, демонструє загалом високий рівень теоретичної підготовки.

60–74 балів – на недостатньому рівні висвітлює проблему практичного завдання, логічність викладення матеріалу порушена; наведені авторські пропозиції і рекомендації є загальними і слабо обґрунтованими; припускається значних помилок у формулюванні понять, обґрунтуванні висновків, демонструє недостатній рівень теоретичної підготовки.

1-59 балів – практично не висвітлює проблему, яка має бути розкрита; відсутні авторські пропозиції і рекомендації у формулюванні понять, обґрунтуванні висновків, демонструє слабкий рівень теоретичної підготовки.

теоретичних (проблемних) питань: 2 теоретичних питання, за відповідь на кожне студент може отримати оцінку в діапазоні:

90-100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного питання.

75-89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, допущені окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

65-74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

60-64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичного питання, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичного питання.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
90-100	A (відмінно)	Відмінно	студент володіє глибокими знаннями теоретичного матеріалу, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і грамотно буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок
85-89	B (дуже добре)	Добре	студент ґрунтовно засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається незначних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту, при відповіді на додаткові запитання або при аналізі практичного матеріалу
75-84	C (добре)	Добре	студент добре засвоїв теоретичний матеріал, переважно володіє аспектами з першоджерел і рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, але дає неповні відповіді на запитання; має практичні навички, висловлює свої міркування щодо основних проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу
65-74	D (задовільно)	Задовільно	студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або вказують на відсутність стабільних знань;

			відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю
60-64	Е (достатньо)	Задовільно	студент володіє поверховими знаннями теоретичного матеріалу навчальної дисципліни, слабо орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання переважно залишаються без відповіді; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє суттєві неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Не задовільно	студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)	Не задовільно	студент практично не володіє навчальним матеріалом дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. Обов'язковий повторний курс навчання по дисципліні

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, МЕТОДИЧНЕ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1	Навчально-методичний комплекс з дисципліни	1-12
2	Електронний варіант лекцій	1-12
3	Горин В. П. Методичні вказівки для підготовки до практичних занять з навчальної дисципліни «Проектне фінансування» студентів денної форми навчання першого ступеня вищої освіти (бакалавр) спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Тернопіль: ЗУНУ, 2024.	1-12
4	Горин В. П. Тести та ситуаційні вправи для самостійної підготовки до практичних завдань з навчальної дисципліни «Проектне фінансування» для студентів денної форми навчання першого ступеня вищої освіти (бакалавр) спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Тернопіль: ЗУНУ, 2024.	1-12
5	Горин В. П. Методичні вказівки для проведення тренінгу та виконання комплексного практичного індивідуального завдання з навчальної дисципліни «Проектне фінансування» для студентів денної форми навчання першого ступеня вищої освіти (бакалавр) спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Тернопіль: ЗУНУ, 2024.	1-12
6	Мультимедійний проектор Epson EB-505, Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office)	1-12

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

1. Башлай С. В., Салата Г. В. Технологія фандрайзингу для стимулювання розвитку об'єднання

- територіальних громад. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка». Острог: Вид-во НаУОА, березень 2021. № 20(48). С. 96-101.
2. Білявська О. Диверсифікація джерел надходжень як умова фінансової автономії закладів вищої освіти. *Науковий вісник Полісся*. 2020. № 2 (21). С. 57-66.
 3. Головня О. М. Міжнародна практика інноваційних технологій фінансування проектної діяльності. *Бізнес-інформ*. 2021. № 6. С. 44-49.
 4. Данилова Л. Застосування інструментів фандрайзингу для реалізації проектів місцевого значення об'єднаних територіальних громад. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2020. Вип. 20. С. 32-37.
 5. Демченко О.П. Інструментарій фінансової підтримки територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/327/312>
 6. Демченко О. Фінансові інструменти розвитку територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2021. № 27. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/414/401>
 7. Карапетян О. Актуалітети формування суверенного фонду добробуту України в післявоєнному періоді. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. Вип. 2. С. 45-50.
 8. Кобушко Я., Майборода О. Фандрайзинг як інструмент фінансування закладів вищої освіти. *Вісник СумДУ*. Серія: Економіка. 2020. № 1. С. 132-140.
 9. Козьмук Н. Особливості функціонування корпоративних благодійних фондів, як складової корпоративної соціальної відповідальності в умовах війни. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 9 (23). С. 184-194. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/5598/5629>
 10. Козьмук Н. І., Шегинська Н. З. Взаємодія бізнесу з ендавмент-фондами як перспективний напрям розвитку корпоративної соціальної відповідальності. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 8 (14). С. 69-80. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/5786/5819>
 11. Косович Б. Соціальне підприємництво в Україні: актуальні питання становлення. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 77-81.
 12. Крупка М.І., Горин В.П. Напрями застосування механізму ДПП у сфері вищої освіти у контексті подолання наслідків збройної агресії проти України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 13. С. 5-12.
 13. Кузьменко Ю., Валюкевич Т., Шевченко І. Грантова діяльність та фандрайзинг закладів вищої освіти. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 7 (21). С. 373-382.
 14. Лисяк Л., Зюзін В., Петрова Я. Розширення джерел фінансування реалізації державних програм людського розвитку: залучення соціально відповідального бізнесу та використання інноваційних технологій. *Науковий вісник Полісся*. 2021. № 2 (21). С. 6-16.
 15. Манчул М.-Д. Ендавмент-фонд: поняття та перспективи розвитку в Україні. *Юридичний вісник*. 2022. № 3. С. 188-194.
 16. Мунько А. Облігації місцевої позики як інструмент фінансування проектів відбудови та ревіталізації територій. *Науковий вісник: Державне управління*. 2024. № 1 (15). С. 306–323. URL: [https://doi.org/10.33269/2618-0065-2024-1\(15\)-306-323](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2024-1(15)-306-323)
 17. Насібова О. Діджитал-технології фінансового забезпечення соціальної сфери. *Економічний вісник університету*. 2021. Вип. 49. С. 200-208. URL: <https://economic-bulletin.com/index.php/journal/article/view/784/792>
 18. Науменкова С., Міщенко С. Інноваційні інструменти зеленого фінансування для України. *Економічний простір*. 2024. № 189. С. 291-299. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-51>
 19. Офіційний сайт Fundraising INFO.com. URL: <http://www.fundraisinginfo.com/>.
 20. Полянська А., Запухляк І., Вербовська Л. Управління розвитком територіальних громад на засадах проектного підходу: досвід, інструменти та фінансування. *Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2021. № 1 (23). С. 75-88.

21. Розробка концептуальної ноти проекту: Практичний посібник. Проект Європейського Союзу. Підтримка регіонального розвитку в Україні. URL: http://surdp.eu/uploads/files/SURDP_Manuals/Project_Concept_Development_Manual_UA.pdf.
22. Теслюк С. А. Фандрайзинг та реалізація проєктів: конспект лекцій (електронне видання). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 102 с.
23. Уткіна М. Фінансування інфраструктурних проєктів під час воєнного стану: корупційні виклики та механізми прозорості. *Правова позиція*. 2024. № 2 (43). С. 29-33.
24. Хахалев Д., Немашкало К. Інструменти фінансування «зеленого» інвестування в умовах сталого розвитку. *Development Service Industry Management*. 2024. № 2. С. 119–125. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6\(18\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6(18))
25. Чернявська О. В., Соколова А. М. Фандрайзинг. Навч. посіб. 2-е вид., з доопрац. та допов. К.: Алерта, 2015. 272 с.
26. Чиркова Ю., Лиса Д. Роль фандрейзингу в умовах розширення джерел фінансування ініціатив вітчизняних суб'єктів господарювання: міжнародний досвід та особливості застосування у час війни. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2022. № 2 (8). С. 312-319.
27. Buys M., du Plessis P., Mestry R. The resourcefulness of school governing bodies in fundraising: Implications for the provision of quality education. *South African Journal of Education*. 2020. Vol. 40. No 4. URL: <https://www.ajol.info/index.php/saje/article/view/204970>
28. Core Principles of Fundraising for Matt Talbot Community Trust. URL: <http://www.matttalbot.org/wpcontent/uploads/2017/11/CorePrinciplesofFundraisingforMattTalbotCommunityTrust.pdf>.
29. Davis M., Cartwright L. *Financing for Society: Assessing the Suitability of Crowdfunding for the Public Sector*. Report. Leeds, UK: University of Leeds, 2019. URL: <https://eprints.whiterose.ac.uk/145481/1/Financing%20For%20Society%20-%20DAVIS%20Report%20v.final%20%28small%29.pdf>
30. Digital and Mobile Fundraising. URL: <https://knowhownonprofit.org/funding/fundraising/individual-giving/digital-fundraising>.
31. Doucette J. Crowdfunding for Public Goods and Philanthropy. URL: <https://medium.com/the-digital-civil-society-lab/crowdfunding-for-public-goods-and-philanthropy-c7c7c5976898>
32. Filo K., Fechner D., Inoue Yu. Charity sport event participants and fundraising: An examination of constraints and negotiation strategies. *Sport Management Review*. 2020. Vol. 23. Issue 3. pp. 387-400.
33. Good R. M., Nelson K. L. With a little help from our friends: private fundraising and public schools in Philadelphia. *Journal of Education Policy*. 2021. Vol. 36. Issue 4. pp. 480-503
34. Hart J. Online vs. Offline Fundraising. URL: <https://www.slideshare.net/LightedCandle/online-vs-offline-fundraising>.
35. Hartmann F., Grottolo G., Wang X., Lunesu M. I. Alternative Fundraising: Success Factors for Blockchain-Based vs. Conventional Crowdfunding. *2019 IEEE International Workshop on Blockchain Oriented Software Engineering (IWBOSE)*, 2019, pp. 38-43. URL: <https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/8666515>
36. Hong S., Ryu J. Crowdfunding public projects: Collaborative governance for achieving citizen co-funding of public goods. *Government Information Quarterly*. 2019. Vol. 36. Issue 1. pp. 145-153. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JPBAFM-12-2019-0179/full/html>
37. Jepson T. Innovative Online Fundraising Ideas for Nonprofits & Charities. URL: <https://www.causevox.com/blog/online-fundraising-ideas-nonprofits-charities/>.
38. Kim M., Mason D. P. Government funding and fundraising: an online experiment of non-profit leader preferences and personality. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*. 2020. Vol. 32. No 4. pp. 605-622.
39. Li Yu-M., Wu J. D., Hsieh Ch. Yu., Liou J. H. A social fundraising mechanism for charity crowdfunding. *Decision Support Systems*. 2020. Vol. 129. pp. 113-170.
40. MacQuillin I., Sargeant A. Fundraising Ethics: A Rights-Balancing Approach. *Journal of Business*

Ethics. 2019. Vol. 160. pp. 239-250. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10551-018-3872-8>

41. Mancera R. T., Perdosa C. d H., Maldonado C. J., Sanchez P. I. Public Relations and the Fundraising professional in the Cultural Heritage Industry: a study of Spain and Mexico. *Revista internacional de relaciones publicas*. 2021. No 21. Vol. XI. pp. 27-48. URL: <http://revistarelacionespublicas.uma.es/index.php/revrrpp/article/view/698/407>
42. Offline Vs Online Fundraising – Which Option Is Better? URL: <https://news.leetchi.com/offline-vs-online-fundraising-option-better/>.
43. Principles of Practice: Fundraising Standards in European Educational Institutions. URL: http://www.case.org/Samples_Research_and_Tools/Principles_of_Practice/CASEEuropeFundraisingStandards.html.
44. Saboury P. Strategic Fundraising for Public Goods and Services. Doctoral dissertation, Texas A&M University, 2020. URL: <https://hdl.handle.net/1969.1/192586>.
45. Schaller S., Nisbet E. Regulating private support for public goods: de-clubbing public schools. *Journal of Education Policy*. 2020. Vol. 35. Issue 3. pp. 287-314.
46. Souman Hong, Jungmin Ryu. Crowdfunding Public Projects: Collaborative Governance for Achieving Citizen Co-funding of Public Goods. Arxiv. Cornell University, 2019. URL: <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1902/1902.02480.pdf>
47. Wilkinson J. What Type of Fundraising is Superior-Online or Offline? URL: <http://nonprofitHub.org/fundraising/type-fundraising-superior-online-offline/>.
48. Yoon E. S., Young J., Livingston E. From bake sales to million-dollar school fundraising campaigns: the new inequity. *Journal of Educational Administration and History*. 2020. Vol. 52. Issue 1. pp. 25-38.